

Dynamiske effekter

Nyt studie: Lavere arveafgift kan sænke arbejdsudbuddet

Et nyt studie fra Norges svar på Danmarks Statistik, Statistisk Sentralbyrå, viser, at arvinger i Norge, der modtager en arv, der er større end gennemsnitsarven, vil arbejde mindre som følge af at have modtaget arven. Det er blandt arvinger, der modtager de 10 procent største beløb og blandt ældre arvinger, at arbejdsudbuddet nedsættes mest.

Af analytiker **Thomas Wilken**

2. februar 2019

Analysens hovedkonklusioner

- Et nyt studie fra Norges Statistisk Sentralbyrå, viser, at norske arvinger, der modtager mere end gennemsnitsarven på 300.000 norske kroner vil sænke deres arbejdsudbud med op til syv procent de første fem år efter at have arvet sammenlignet med lønmodtagere, der ikke har arvet.
- Arvinger, der modtager en arv, der er blandt de fem procent største, nedsætter lønindkomsten med op til 16 procent i seks år efter at have modtaget arven.
- Der er op til 2,2 procentpoint flere arvinger, som arver over 300.000 norske kroner, der trækker sig tidligere tilbage fra arbejdsmarkedet sammenlignet med lønmodtagere, der ikke har modtaget nogen arv.
- Forskerne vurderer, at resultaterne er undervurderet. Det skyldes, at forskerne ikke kan måle den tilpasning af arbejdsudbuddet, der sker som følge af, at arvingerne forventer at arve. Studiet giver derfor alene udtryk for den uforventede effekt af at arve.

Kontakt

Direktør

Lars Andersen

Tlf. 33 55 77 17

Mobil 40 25 18 34

la@ae.dk

Kommunikationschef

Mikkel Harboe

Tlf. 33 55 77 28

Mobil 28 36 87 50

mh@ae.dk

Dynamiske effekter af arvegiften

Flere partier i Folketinget har igennem længere tid givet udtryk for, at arvegiften skal sænkes eller helt fjernes. Senest har Det Konservative Folkeparti meldt ud, at et opgør med arvegiften bliver et centralt krav, hvis de skal fortsætte i regeringen efter valget.¹ I dag er arvegiften indrettet sådan, at der skal betales 15 procent i arveafgift såfremt arven fra dødsboet overstiger 289.000 kr. Af beløb over denne grænse skal der betales 15 procent i arveafgift.

Over halvdelen af alle enlige danskere, der døde i 2017, havde en nettoformue på mindre end 289.000 kroner og betalte derfor ikke arveafgift.

Et argument i den offentlige debat for at sænke skatter eller afgifter er ofte effekten på arbejdsuddet. Finansministeriet indregner i dag usikre dynamiske effekter af skattelettelse², når der ændres på skatter og afgifter. Det medfører, at politikerne kan vedtage en skattelettelse på eksempelvis en milliard kroner, men at finansieringen af en sådan skattelettelse koster mindre end en milliard kroner. Det skyldes blandt andet, at lønmodtagerne vil arbejde mere – de såkaldte dynamiske effekter – hvilket vil medføre en stigning i lønmodtagerens indkomst, hvilket vil øge skatteindtægterne.

Ifølge et folketings svar³ fra Skatteministeriet vil det koste 3,4 milliarder kroner at afskaffe bo- og arvegiften⁴. Af svaret fremgår det, at der ikke forventes nogle dynamiske effekter af at fjerne bo- og arvegiften. Effekten på både arbejdsuddet og BNP forventes derfor at være nul.

I den økonomiske litteratur viser flere studier signifikante negative effekter på arbejdsuddet for lønmodtagere, der har modtaget arv. Dette resultat finder Elinder et. al (2012) i Sverige, mens Kinderman et. al (2018)⁵ finder, at arbejdsuddet blandt arvinger i Tyskland øges, såfremt arvegiften sættes op. Det mest grundige studie er skrevet af Erlend E. Bø, Elin Halvorsen og Thor O. Thoresen (2018) fra Norges svar på Danmarks Statistik, Statistisk Sentralbyrå.

Resultaterne fra dette studie gennemgår vi i næste afsnit, mens metoden bliver forklaret i en metodeboks til sidst i analysen. Det norske studie indeholder ligeledes en udvidet litteraturgennemgang af effekten på arbejdsuddet af at modtage arv.

Ny forskning fra Norge tyder på lavere arbejdsuddet, når der arves

Bø et. al (2018) analyserer effekten på arvingers incitament til at arbejde. Studiet anvender ændringer i lønindkomsten som et udtryk for ændringer i arbejdsuddet. Ændringer i lønindkomsten kan dog også skyldes andre effekter end rene arbejdsuddetseffekter.

Vælger en lønmodtager som følge af at have modtaget arv for eksempel at skifte job, hvor timeantallet holdes konstant, men lønnen er lavere, vil det ligeledes påvirke den samlede lønindkomst, uden arbejdsuddet falder.

¹ Se <https://www.b.dk/politiko/soeren-pape-stiller-krav-til-ny-regering-vi-skal-have-et-opgoer-med-umoralisk>

² Se https://www.ae.dk/sites/www.ae.dk/files/dokumenter/analyse/ae_jobeffekt-af-topskattelettelse-er-meget-usikker.pdf

³ Se: <https://www.ft.dk/samling/2017/1/almindel/sau/spm/386/svar/1494567/1904339.pdf>

⁴ Arvegiften for almindelige lønmodtagere udgør størstedelen af dette beløb, idet regeringen tidligere har lettet skatten på arvegiften for familieejede virksomheder.

⁵ Kinderman et. al (2018) er alene et arbejdspapir. Det er derfor ikke endeligt udgivet endnu.

I studiet skriver forfatterne dog eksplicit, at det er urealistisk, at ændringerne i lønindkomst skulle være forårsaget af faldende lønninger – og dermed indikerer de, at løneffekterne i høj grad skyldes effekter på arbejdsudbuddet.

Studiet viser blandt andet, at:

- 1) Norske arvinger, der arver mere end gennemsnittet på 300.000 norske kroner, vil i løbet af de første fem år, efter de har arvet, sænke deres lønindkomst med op til syv procent sammenlignet med lønmodtagere, der ikke arver. Det fremgår af tabel 1.

Tabel 1. Procentvis ændring i lønindkomsten for arvinger sammenlignet med ikke-arvinger		
	Alle arvinger	Arvinger der modtager mere end 300.000 NRK
År arven modtages	-0,2	-2,9
1 år efter	-2,4	-6,5**
2 år efter	-2,4	-6,6**
3 år efter	-1,4	-7,4**
4 år efter	-0,1	-6,9**
5 år efter	0,3	-6,9**
6 år efter	0,0	-5,2

Anm: * p < 0.05, ** p < 0.01. P-værdien beskriver signifikansniveauet.
 Kilde: AE på baggrund af Bø et. al (2017)

Når effekten for samtlige norske arvinger undersøges i studiet, finder forskerne ikke nogen signifikant negativ effekt på lønindkomsten efter at have modtaget arv. Den sænkede lønindkomst er derfor primært et udtryk for en effekt for nordmænd, der arver mere end 300.000 norske kroner.

- 2) Arvinger, der modtager en arv, der er blandt de fem procent største, nedsætter lønindkomsten med op til 16 procent. Resultaterne er signifikante i alle seks år efter at have modtaget arven. Det fremgår af tabel 2.

Tabel 2. Procentvis ændring i lønindkomsten betinget på arvens relative størrelse					
	Relativ størrelse på arv, procent				
	0-50	50-75	75-90	90-95	5 procent største
År arven modtages	0,1	0,9	3,6	-0,7	-2,3
1 år efter	-0,9	-2,3	-1,9	-3,4	-8,3**
2 år efter	0,2	-3,6	-1,8	-5,1*	-13,0**
3 år efter	1,9	-2,3	-2,3	-5,6*	-15,9**
4 år efter	1,7	-2,5	-4,5	-5,2*	-14,0**
5 år efter	3,1	-2,4	-2,5	-5,9*	-15,4**
6 år efter	3,3	-3,9	-2,0	-4,4	-13,8**

Anm: * p < 0.05, ** p < 0.01. P-værdien beskriver signifikansniveauet.
 Kilde: AE på baggrund af Bø et. al (2017)

Tabel 2 viser ligeledes, at arvinger, der modtager en arv, der er mellem de fem- til 10 procent største, sænker deres lønindkomst med op til seks procent i de første seks år efter at have modtaget arven. Resultaterne for denne gruppe er signifikant i fire ud af de seks år. For resten af grupperne er resultaterne ikke signifikante.

Sammenholder vi resultaterne i tabel 2 med resultaterne i tabel 1, kan vi konkludere, at det er de arvinger, der modtager de 5 procent største arve, der i høj grad driver faldet i lønindkomsten.

- 3) Arvinger, der arver over 300.000 NRK, trækker sig tidligere tilbage fra arbejdsmarkedet sammenlignet med lønmodtagere, der ikke har fået nogen arv. Det er en tendens, der gør sig gældende i alle seks år efter arvingerne har modtaget arven.

Efter henholdsvis fire og fem år er forskellen mellem de to grupper signifikant forskellig, således at der er 2,2 procentpoint flere arvinger, der har modtaget en arv på over 300.000 NRK, der har trukket sig tilbage fra arbejdsmarkedet sammenlignet med lønmodtagere, der ikke har arvet.

Forskerne bag studiet gør opmærksom på, at alle resultaterne er undervurderet, idet forskerne ikke kan måle tilpasning af arbejdsudbuddet, der sker som følge af, at lønmodtagerne forventer at arve. Kunne studiet måle både den samlede forventede og uforventede effekt af at arve, havde effekterne altså været større.

Forskerne gør ligeledes opmærksom på, at der kan være en svag tendens til, at arvinger i højere grad bliver selvstændige, hvilket kan påvirke lønindkomsten negativ. Tendensen er dog i høj afhængig af, hvordan studiet definerer det at være selvstændig. Idet ændringen i andelen af selvstændige er så begrænset, påvirker det ikke resultaterne nævneværdigt.

Lavere arveafgift mindsker incitamentet til at arbejde for nogle grupper

Det er ikke urealistisk, at resultaterne fra det norske studie i høj grad vil afspejle nogle af de negative arbejdsudbudseffekter, som ligeledes vil gøre sig gældende i Danmark, såfremt bo- og arveafgiften bliver sænket.

En lettelse af bo- og arveafgiften kan dermed nedsætte arbejdsudbuddet for danske arvinger, hvilket går imod et af hovedargumenterne i flere partiers normale argumentation for skatte- og afgiftslettelser.

Blandt de grupper af arvinger, som vi - qua det norske studie - forventer vil nedsætte sit arbejdsudbud i Danmark, er blandt andet de ældste arvinger samt de arvinger, hvis arv er blandt de 10 procent største. Dette er også paradoksalt, idet regeringen igennem mange år og via flere tilbagetrækningsreformer har arbejdet aktivt for, at de ældre skal blive længere på arbejdsmarkedet.

I Danmark er omkring to tredjedele af alle "børn", der arver, over 50 år, når de modtager arv fra deres forældre⁶. Arven modtages derfor typisk sent, og på et tidspunkt hvor ens lønindkomst også i gennemsnit er tæt på sit højeste niveau set over et livsforløb.

Metodeboks

Forskningsafdelingen i Norges svar på Danmarks Statistik, Statistisk Sentralbyrå, har i en forskningsartikel fra januar 2018 med titlen "Heterogeneity of the Carnegie Effect" undersøgt, i hvilken grad individer ændrer deres adfærd, når de arver. Forskningsartiklen er en opdateret udgave af et diskussionspapir fra 2016 med samme titel. Forskningsartiklen fra Bø et. al (2018) kan tilgås på: <http://jhr.uwpress.org/content/early/2018/01/03/jhr.54.3.0915.7366R1.abstract>. Det skal bemærkes, at abstractet til forskningsartiklen på dette link ikke er opdateret.

Forskerne anvender norske registerdata for hele population fra 1997 til 2010 til at undersøge effekten på arvingers løn, arbejdsudbud og sandsynlighed for tilbagetrækning fra arbejdsmarkedet. Arvinger modtager i studiet arven et sted mellem 2000-2004. Alle resultater regnes i alle seks år før arven modtages og alle seks år efter arven modtages, da man på denne måde i højere grad kan spore adfærdsændringer hos arvingerne.

Forskerne bruger propensity score matching til at vurdere effekten på adfærden af at arve. Denne metode sammenligner to individer, der har den samme forventede sandsynlighed for at arve, udregnet på baggrund af en række af baggrundsvariable. På denne måde matcher forskerne individer, der har arvet og ikke har arvet, og kan da bruge det matchede individ som ikke har arvet, som en baseline til udregningen af forskellen og dermed adfærdseffekten ved at arve. Matchingen foretages tre år før arvingen modtages, for at undgå ændringer i adfærd baseret på en forventet arv.

Den procentvise ændring i lønindkomsten, som forekommer af at arve, er den gennemsnitlige relative forskel mellem de matchede individer. På denne måde estimeres den forventede adfærdsændring som følger af at arve.

Når forfatterne betinger på arvens relative størrelse, ændrer metoden sig en smule. Her foretages en OLS-regression, hvor forskellen på lønindkomst mellem matchede par regresseres på fire dummyvariable og en konstant, hvor dummyvariablene er defineret ud fra, hvor relativt stor en arv den observerede forskel knytter sig til. På denne måde estimeres den forventede adfærdsændring betinget på arvens størrelse.

Forskerne udfører også en række robusthedstjek, som dog ikke ændrer resultaterne markant. Dette gøres bl.a. ved at matche arvingerne med flere individer, samt ved at udnytte datastrukturen til at udregne difference-in-difference estimater. Da robusthedsberegninger ikke synes at ændre resultaterne markant, inkluderes alene hovedresultaterne i denne analyse.

⁶ For uddybende beskrivelse, se: https://www.ae.dk/sites/www.ae.dk/files/dokumenter/analyse/ae_naesten-05-mio-kr-i-gevinst-til-de-rigeste-af-lavere-arveafgift.pdf